



# Αν...



ΤΗΣ ΜΑΡΙΑΣ ΓΑΒΟΥΡΝΕΑΛ

## ...δεν είχε επανεκλεγεί ο Ντόναλντ Τραμπ



Και αν εκείνο το βράδυ του Νοεμβρίου οι εκλογικοί αριθμοί δεν ήταν τόσο σαφείς και ξεκάθαροι; Και αν οι γαλάζιες δημοκρατικές πολιτείες δεν είχαν περιοριστεί στις κοσμοπολίτικες ακτές του βορειοανατολικού Ατλαντικού και της Καλιφόρνιας και τις ευκατάστατες χιονισμένες πολιτείες των βουνών, σπάζοντας λίγο το κόκκινο κύμα που κάλυπτε τη χώρα; Και αν ο πρόεδρος Μπάιντεν είχε πειστεί και πειστεί να αποσυρθεί νωρίτερα, αφήνοντας το κόμμα του να προετοιμαστεί για την επόμενη ημέρα (και την επόμενη εποχή) και να επιλέξει μια καλύτερη υποψήφια; Και αν η γιαγιά μου...

Είναι δύσκολο να φανταστεί κανείς ένα διαφορετικό σκηνικό, όταν σε ούτε καν οκτώ μήνες ο πρόεδρος Τραμπ έχει ανατρέψει την εικόνα του κόσμου όπως τον ξέραμε, διαλύοντας παλαιές και αποδεδειγμένα επιτυχημένες συμμάχίες, τινάζοντας στον αέρα την παγκόσμια αγορά και σπρώχνοντας τον πλανήτη σε ένα συνεχές τρενάκι του τρόμου. Η αναστάτωση, οι συνεχείς ανατροπές, η αναμπουμπούλα αποκρύπτουν για την ώρα την πλήρη ελλειψη συνεκτικού σχεδίου για το μέλλον της ανθρωπότητας. Η αναταραχή που προκαλούν οι απρόβλεπτες κινήσεις χωρίς ειρμό και λογική υπονομεύει την οικονομία των Ηνωμένων Πολιτειών προεχόντως και όλων ημών σε δεύτερο χρόνο – επειδή το εξάμηνο της κακουχίας δεν αρκεί για να καταγραφούν τα πλήρη αποτελέσματα, δεν σημαίνει ότι οι επιπτώσεις δεν γίνονται σιγά σιγά αντιληπτές στο πεδίο.

### ΔΙΚΟΜΜΑΤΙΚΗ ΚΑΝΟΝΙΚΟΤΗΤΑ

Αν τα είχαμε αποφύγει όλα αυτά, πού θα βρισκόμασταν σήμερα;

Στο εσωτερικό πεδίο οι Ηνωμένες Πολιτείες θα απέφυγαν ίσως την κατακλίση προς μια ανελεύθερη δημοκρατία, ένα σκοταδιστικό καθεστώς που σπριζείται στα χειρότερα ένστικτα των πολιτών της και αποκαλύπτει με τρόπο πρόδηλο και σοκαριστικό το σκοτεινό πρόσωπο της αμερικανικής κοινωνίας. Η επιστροφή όμως σε μια εποχή δικομματικής κανονικότητας, που όσο περνά ο καιρός παίρνει την αχλή του μύθου, δεν ήταν καθόλου εξασφαλισμένη.

Το Ρεπουμπλικανικό Κόμμα έχει από καιρό αλλοτριωθεί πλήρως από τους φανατικούς του Τραμπ. Η ενδεχόμενη ήττα του είναι πιθανότερο να έφερνε τη χώρα στα όρια ενός εμφυλίου πολέμου παρά να οδηγούσε σε μια νέα κομματική ηγεσία: κανείς φέρελπς δεν είχε απομείνει για να αναδειχθεί στην ελπίδα της επόμενης ημέρας. Και δεν θα έπρεπε να αλλάξει μόνο η ηγεσία – καθώς η ρητορική του μίσους, η κτηνώδης απόρριψη, αν όχι διακωμώδηση, του διαφορετικού, η απόρριψη του καλύτερου σε μια μάζα ανθρώπων που βιώνουν τον κίνδυνο κοινωνικού αποκλεισμού σε μια εποχή όπου κάθε δεδομένο, τεχνολογικό, εργασιακό, εκπαιδευτικό, πληθυσμιακό, αλλάζει γοργά και πέρα από κάθε έλεγχο, ενισχύουν τον ακραϊκή λαϊκισμό και τις θεωρίες συνωμοσίας, οι υπεύθυνοι πολίτες μετατρέπονται σε αθύρματα βαθύπλουτων τεχνοκρατών. Ο συνδυασμός της πλήρους έλλειψης κάθε αναστολής από τους λόγους που αισθάνονται παντοδύναμοι και η αναζήτηση εύκολων λύσεων από τους πολλούς, που απλώς δεν ξέρουν, δεν θέλουν και τελικά δεν μπορούν να αντιμετωπίσουν τα πολύπλοκα ζητήματα του 21ου αιώνα είναι βαθύτατα τοξικός. Ούτε όμως το Δημοκρατικό Κόμμα φαίνεται έτοιμο να προτείνει λύσεις για την επόμενη ημέρα. Η δυστοκία αξιολόγησης υποψηφίων ήταν μάλλον ένα ακόμη σύμπτωμα

της πλήρους παράλυσης που επιδεικνύει ξέιμνες μετά την έναρξη της θητείας του νέου προέδρου, που δεν είναι άλλωστε και ο πλέον λαοπρόβλητος στην ιστορία της χώρας. Οι θεσμοί ποδοπατούνται, ο στρατός βρίσκεται στους δρόμους των πόλεων, πολίτες συλλαμβάνονται και απελαύνονται χωρίς την κατά νόμο διαδικασία και δίκαιη δίκη και οι Δημοκρατικοί δεν μπορούν να αρθρώσουν έναν στοιχειώδη αντιπολιτευτικό λόγο. Ίσως οι διευρυνόμενοι αριθμοί των υπέργηρων πολιτικών που αποσύρονται, νικημένοι από τον χρόνο αλλά όχι από την κοινή λογική, να επιτρέψουν την ανάδυση μιας νέας γενεάς, με ιδέες προσαρμοσμένες στις απαιτήσεις της αμερικανικής δημοκρατίας αλλά και του ενιαίου πλανήτη μας.

Η πραγματική διαφορά στο εναλλακτικό σκηνικό του αν βρίσκεται στη διεθνή κοινότητα και τη θέση των ΗΠΑ σε αυτή. Αν η Κάβαλα Χάρρις είχε κερδίσει τις εκλογές, η μεταπολεμική έννομη τάξη θα συνέχιζε να ισχύει, οι κανόνες του διεθνούς δικαίου θα εξακολουθούσαν να εφαρμόζονται με ακόμη μεγαλύτερες φορές και οι αναθεωρητικές τάσεις θα ήταν ακόμη μια μειοψηφία περιορισμένη στη γωνιά της, αποσυνάγεται του πολιτισμένου κόσμου. Ο πρόεδρος Πούτιν δεν θα μπορούσε να ταξιδέψει με το ένταγμα του Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου σε ισχύ, μεταξύ άλλων και για κάτι τόσο πρωτόγονο όσο η αρπαγή παιδιών. Ο πρωθυπουργός Νετανιάχου δεν θα συνέχιζε την ισοπέδωση της Γάζας για να διευκολυνθεί η δημιουργία μιας ακόμη μεσογειακής ζώνης καλής ζωής για βαθύπλουτους, χωρίς ντροπή και πθικές αναστολές. Ο πρόεδρος Σι δεν θα μάζευε τη διεθνή των δικτατόρων στο πάρτι γενεθλίων της κομμουνιστικής Κίνας, συζητώντας για την αιώνια ζωή των συνεχών μεταμοσχεύσεων. Η Ουκρανία δεν θα βρισκόταν χωρίς πληροφόρηση και όπλα κάθε φορά που κάταφερνε να αποκοπεί μια ακόμη ρωσική επίθεση και οι πόλεις της δεν θα ήταν ο στόχος καταρσιτικών πυρών κάθε βράδυ. Και η Ευρώπη θα συνέχιζε να έχει εμπιστοσύνη στον μεγάλο υπερατλαντικό της εταίρο, ενδεχομένως καθυστερώντας και άλλο την αμυντική, ενεργειακή και τεχνολογική της χειραφέτηση σε έναν κόσμο πολυμερείας και διπλωματικών συζητήσεων στα σαλόνια του ΟΗΕ, του ΟΟΣΑ και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

### ΤΟ ΑΠΟΛΥΤΟ ΤΡΑΥΜΑ

Το μεταπολεμικό σύστημα θα συνέχιζε να αλλάζει – άλλωστε όλες και όλοι ακούγαμε τους τριμμούς της νέας εποχής. Τα χαμόγελα της προεδρίας Μπάιντεν δεν εμπόδιζαν ούτε τη μεγαλύτερη στην πρόσφατη ιστορία μεταφορά κεφαλαίων από την Ευρώπη, ούτε σταμάτησαν τη στροφή της αμερικανικής προσοχής προς τον Ειρηνικό. Το τεχνολογικό κενό θα συνέχιζε να μεγαλώνει αλλά, χωρίς την πλήρη διάρρηξη κάθε σχέσης εμπιστοσύνης μεταξύ των μελών της, η οικογένεια θα συνέχιζε να κτίζει ένα κοινό μέλλον και στις δυο πλευρές του Ατλαντικού. Είναι αυτό το απόλυτο τραύμα, που θα μείνει από την προεδρία Τραμπ – πολύ καιρό μετά που η νέα ενωμένη Ευρώπη θα έχει ξαναβρεί την ισορροπία της ως μεγάλη οικονομία και σταθμική πολιτική υπόσταση με τον δικό της αργό και περιπλοκό τρόπο. Και ίσως τότε να τον θυμόμαστε ως τον καταλύτη της νέας εποχής: γιαγιά, και αν τότε δεν...

Στο εσωτερικό πεδίο οι Ηνωμένες Πολιτείες θα απέφυγαν ίσως την κατακλίση προς μια ανελεύθερη δημοκρατία

Η ενδεχόμενη ήττα του είναι πιθανότερο να έφερνε τη χώρα στα όρια ενός εμφυλίου πολέμου παρά να οδηγούσε σε μια νέα κομματική ηγεσία

Ο πρόεδρος Πούτιν δεν θα μπορούσε να ταξιδέψει με το ένταγμα του Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου σε ισχύ

Ο πρωθυπουργός Νετανιάχου δεν θα συνέχιζε την ισοπέδωση της Γάζας

Ο πρόεδρος Σι δεν θα μάζευε τη διεθνή των δικτατόρων στο πάρτι γενεθλίων της κομμουνιστικής Κίνας

Η Μαρία Γαβουρνεάλ είναι καθηγήτρια Διεθνούς Δικαίου στη Νομική Σχολή του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών και μέλος του ΔΣ του [ENANET](http://www.enanet.gr)